

OŚRODEK DOKUMENTACJI
ZABYTEKÓW W WARSZAWIE

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTEKÓW
ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V X Y Z Nr

1. Obiekt

KOŚCIÓŁ EWANGELICKI, OB. KATOLICKI, FIL. P.W. ŚW. JACKA

2. Czas powstania
1529, 1628, 1753,
1911

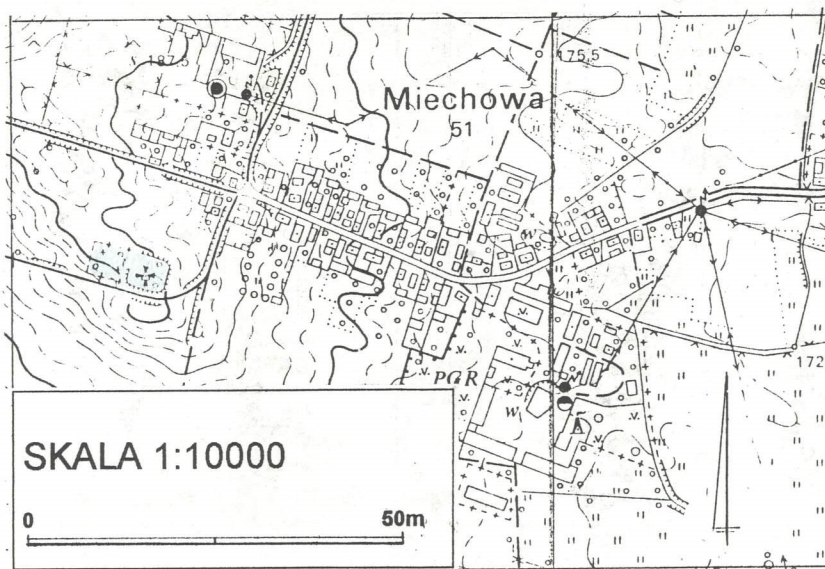
2. Miejscowość

MIECHOWA

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

Widok ogólny z pd.-zach.

4. Adres

Miechowa

nr hipoteczny kw

5. Przynależność administracyjna

województwo opolskie
powiat Kluczbork
gmina Byczyna

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Omechau

7. Przynależność administracyjna przed 1 I 1999

województwo opolskie
gmina Byczyna

8. Właściciel i jego adres

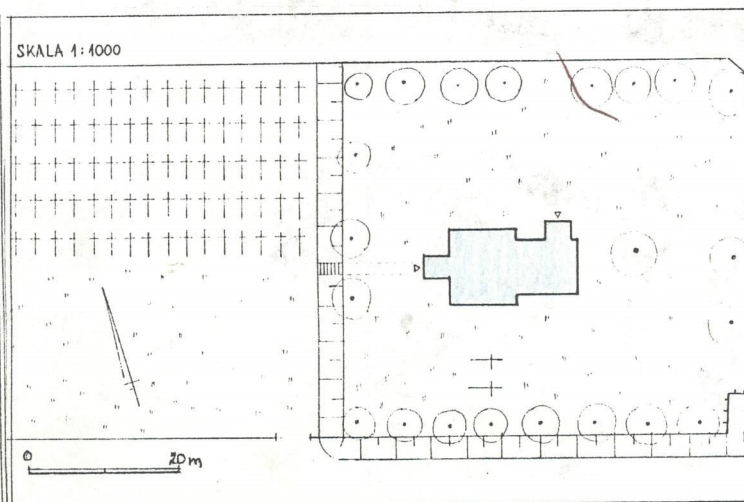
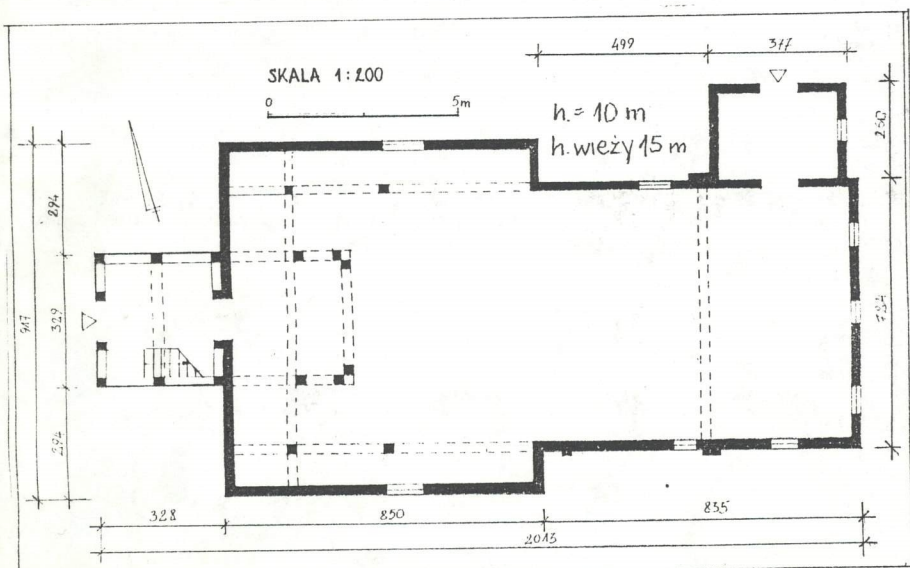
Parafia Rzymsko-Katolicka
p.w. św. Augustyna w Kostowie
Kostów 59
46-200 Byczyna

9. Użytkownik i jego adres

j.w.

10. Rejestr zabytków

Nr 134/54 data 26.11.1954

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu)

Według tradycji zbudowany jako kaplica w roku 1529. Ewangelicki, nosił wezwanie św. Hiacynta. Przebudowany lub wybudowany na nowo w 1628 z fundacji Baltazara v. Falkenberg, właściciela pobliskich Proślic i Ciecierzyna. Z tego okresu późnorennesansowy wystrój wnętrza oraz niektóre elementy wyposażenia (ołtarz, ambona). Nie wiadomo kiedy zainstalowano lisice i spinający je ściągi w prezbiterium. Jego dekoracja malarska jest zbliżona do tej na stropie co sugerowałoby pocz. XVII w. Z drugiej strony umieszczenie ściągów w połowie wysokości stosunkowo niskiego wnętrza, które zostało w ten sposób zniekształcone, wskazuje, że wstawiono go w sytuacji awaryjnej w celu wzmocnienia starszych ścian. Kościół odnawiany w 1753. Prawdopodobnie wówczas powstał późnobarokowy hełm wieży. Kolejne remonty w 1911 i 1941. Po 1945 przejęty przez katolików.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacja, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

SYTUACJA: Wieś niewielka położona ok. 10 km na zach. od Byczyny, tuż przy granicy z województwem łódzkim. Okolica o pagórkowatej konfiguracji terenu. Zabudowania skupione wzdłuż drogi wijącej się ze wsch. w kierunku zach. Kościół usytuowany w zach. końcu wsi, na niewielkim pagórku, ok. 100 m na pd. zach. od ostatnich zabudowań mieszkalnych i gospodarczych. Dojazd wąską asfaltową drożką, przechodzącą za kościołem w drogę nieutwardzoną. Parcela prostokątna, wydłużona na osi wsch.-zach. z czytelnym podziałem na dwie części – wsch. mniejszą, położoną wyżej, ogrodzoną płotem drewnianym, z kościołem pośrodku i zach. większą, wytyczoną niedawno, otoczoną płotem metalowym – w jej obrębie cmentarz. Dwa groby również w pobliżu kościoła, jako pozostałość znajdującego się tu wcześniej cmentarza. W narożniku pd.-wsch. ogrodzenia odcinek ceglano-murawy – pozostałość grobowca lub pomnika. Wzdłuż płotu części przykościelnej lipy. W pobliżu prezbiterium stara sosna.

Materiał, konstrukcja. Zbudowany z drewna w konstrukcji zrębowej, na niskiej, tynkowanej podmurówce. Przekrój belek prostokątny. Nawa oraz wsch. ściana prezbiterium obustronnie szalowana deskami z olistwowaniem styków od strony zewnętrznej. Ściany pn. i pd. prezbiterium wzmocnione lisicami i ściągami w postaci drewnianej belki, wewnątrz szalowane pionowo deskami, z zewnątrz otynkowane. Tynkiem pokryte również ściany zakrystii. Kruchta o konstrukcji ryglowej, wieża o konstrukcji słupowej. Oba elementy szalowane podobnie jak nawa. Wokół kościoła betonowa wylewka. **Strop** drewniany, szalowany deskami z olistwowaniem styków. Nad środkową partią chóru drewniane sklepienie pozorne o głębokim łuku odcinkowym. **Wieża** wieszarowa, powiązana ze słupową konstrukcją wieży wyprowadzonej z wnętrza nawy za pośrednictwem słupów dźwigających emporę zach. Słupy te wzmocnione wieszarami schodzącymi poniżej stropu nawy. **Poszycie** całości gontem. **Podłoga** ze współczesnych płytek ceramicznych naśladowujących cegłę. **Schody** na chór w kruchcie oraz z chóru na poddasze drewniane, jednobiegowe, drabiniaste. **Otwory.** *Otwory okienne* nawy od pd. i pn. większe, zamknięte odcinkowo, od zach. małe, prostokątne; w prezbiterium i w zakrystii prostokątne. Stolarki krosnowe z podziałami szczeblinowymi. Na strychu złożone dwa krosna z oszkleniem na ołów w tzw. pszczeli plaster. W oknach prezbiterium oraz w zakrystii kraty z zadziorami. *Otwory drzwiowe.* Do kruchty drzwi współczesne, prostokątne, dwuskrzydłowe. Z kruchty do nawy, zamknięte głębokim łukiem odcinkowym, deskowe. Od strony nawy dekoracja malarska imitująca przecinające się płaskowniki tworzące romboidalne pola wypełnione motywem czteroliścia. Cały otwór ujęty w malowane, prostokątne obramienie. Zachowane okucia oraz wielki zamek. Od strony kruchty ukośne opierzenie deskowe. Drzwi z prezbiterium do zakrystii w postaci drewnianego portalu. Otwór zamknięty głębokim łukiem odcinkowym. Obramienie prostokątne, w jego zwieńczeniu profilowany gzymsik i dekoracja małżowinowo-chrzastkowa ujmująca płomienisty obelisk. Skrzydło drzwiowe deskowe. Od strony prezbiterium uszata rama z cienkich listew. U nasady ramy malowany, płomienisty obelisk, w zwieńczeniu rodzaj belkowania i trójkątny, przerwany przyczółek. Obramienie oraz skrzydło drzwiowe polichromowane. Drzwi na chór zamknięte łukiem spłaszczonym, jednoskrzydłowe, deskowe.

Plan . Niewielki, orientowany. Nawa zbliżona do kwadratu, przy czym jej długość nieco mniejsza od szerokości. Prezbiterium prostokątne, węższe od nawy i równe jej długością. Przy nim od pn. niewielka, prostokątna zakrystia. Od zach., na osi nawy kwadratowa kruchta.

14 Kubatura 930 m3	15. Powierzchnia użytkowa z emporami 150 m ² 183 m ²	16. Przeznaczenie pierwotne kościół ewangelicki	17. Użytkowanie obecne kościół katolicki
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja <p>W 1958 prowadzono remont o trudnym do określenia zakresie. Na pocz. l. 80 XX w. wymieniono gonty. Dziesięć lat później założono nowe tynki na ścianach prezbiterium i zakrystii oraz wykonano wokół betonową wylewkę. We wnętrzu wymieniono ławki. W 1998 wymieniono okna.</p>		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, strópy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie, instalacje) <p>Ogólnie obiekt zadbane, utrzymywany wraz z otoczeniem w należytym stanie. Nawa znacznie przechylona w kierunku narożnika pd.-zach. Północna ścian prezbiterium oraz zakrystii zawilgocona. Tynk popękany, miejscami odspojony.. Drewno więźby dachowej zdrowe, poszycie szczelne.</p>	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie <p>Należy ustalić przyczynę przechylenia się nawy i określić, czy ma ono tendencję postępującą. Usunięcia wymaga źródło zawilgocenia pn. ściany prezbiterium i zakrystii. Należy poddać konserwacji i ponownie zainstalować na pierwotnym miejscu złożone na strychu krosna okienne. Obiekt wraz z całym wyposażeniem podlega ścisłej ochronie konserwatorskiej.</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne

22. Bibliografia

Katalog Zabytków Sztuki w Polsce, , t. VII, z. 7 powiat kluczborski,
Warszawa 1960 s. 37-38,
T. Chrzanowski, M. Kornecki, Sztuka Śląska Opolskiego, Kraków 1974,
s. 215, 412-413, 455,
Catharine Hof – Holzkirchen in Schlesien, Karlsruhe 1999, s. 69 (plan),
383.

25. Opracował

tekst mgr Jerzy Skarbek, sierpień 2001

plany, rysunki mgr Jerzy Skarbek, sierpień 2001

zdjęcia fotogr. mgr Jerzy Skarbek, sierpień 2001

miejsce przechowywania negatywów u autora

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Źródła ikonograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

27. Załączniki

wkładki do karty ewidencyjnej zabytków architektury i budownictwa - szt. 5

1. Miejscowość MIECHOWA	2. Obiekt KOŚCIÓŁ EWANG., OB. KAT., FIL. P.W. ŚW. JACKA	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) dokończenie opisu, fotografie
----------------------------	--	---

Bryła. Świątynia o bryle zwartej. Nawa szersza i wyższa od prezbiterium. W jej korpus, od zach. na osi wpisana czterokondygnacyjna wieża, ostatnią kondygnacją wyrastająca ponad połacie siodłowego dachu. Dach prezbiterium tylko nieznacznie niższy, połączony z połaciami nad prezbiterium łagodnym koszem. W partii prezbiterium wydatny okap. Połąć pn. przechodząca w pulpitarne zadaszenie zakrystii. Wieża przykryta trójpoziomowym hełmem, złożonym z baniastej części dolnej, przechodzącej łagodnie z kwadratu w ośmiokąt. W części środkowej latarnia. Zwieńczenie ośmiokątne, o kształcie cebulastym. Od zach. na osi wieży i nawy kruchta przykryta wysokim, dwuspadowym dachem.

Elewacje. *Elewacja zach.* trójosiowa, symetryczna, jednolita pod względem faktury i barwy impregnowanego drewna. Na osi środkowej kruchta z prostokątnym drzwiami, zwieńczona trójkątnym szczytem. Na osiach bocznych po prostokątnym okienku na poziomie chóru. W zwieńczeniu elewacji wysoki szczyt ścięty nasadą wyrastającej powyżej wieży. *Elewacja wsch.* szczytowa, złożona z trójosiowego prezbiterium oszalowanego deskami i niewielkiej, niższej, tynkowanej zakrystii. W prezbiterium trzy prostokątne okna umieszczone na różnych poziomach. W zwieńczeniu wysoki, trójkątny szczyt. W zakrystii małe, kwadratowe okienko. *Elewacje pd. i pn.* zbliżone w formie, zróżnicowane kolorystycznie i fakturalnie, złożone z szalowanej deskami nawy oraz tynkowanego prezbiterium. W partii nawy po jednym oknie zamkniętym odcinkowo z obu stron. W dwuosiowej partii prezbiterium, od pd. dwa prostokątne okna rozdzielone lisicą. Od pn. na osi zach. zakrystia z prostokątnymi drzwiami, na osi zach. prostokątne okno.

Wnętrze. Ściany szalowane pionowo deskami, malowane na biało. Nawa nieznacznie wyższa od prezbiterium. Belka tęczowa podparta łukowymi, krótkimi mieczami. Strop jednolity dla całego wnętrza, odeskowany z polichromią przypominającą powtarzający się motyw drobnych chmur. W prezbiterium belka ściągająca spinająca lisice, osadzona w połowie wysokości wnętrza, pokryta taką samą polichromią jak strop. W nawie wzdłuż ścian pn. pd. i zach. emporie. Część środkowa, od zach., wydatnie wysunięta, wsparta na słupach dźwigających wieżę. Słupy wzmocnione łukowymi mieczami oraz wieszakami przeszywającymi strop i łączącymi się z elementami więźby. Niektóre z dziesięciu słupów dźwigających emporie ozdobione profilowaniami. Balustrady ażurowe z desek wycinanych na kształt symetrycznych tralek, pokryte malarską dekoracją roślinną. Całość dekoracji malarskiej i ciesielskiej w tym drzwi do nawy i do zakrystii utrzymana w duchu późnorenesansowo-ludowym z pocz. XVII w.

Wypożyczenie. Ołtarz główny z 1628, późnorenesansowy, architektoniczny z dwoma hermowymi pilastrami i naddatkami w kształcie aniołków wyciętych w desce. W zwieńczeniu belkowanie z konsolkami podtrzymującymi wydatny gzyms, nad którym malowany Chrystus ujęty w dwa koliste kartusze herbowe rodziny v. Fakenberg i Rohr. W ołtarzu malowany na desce Sąd Ostateczny, w predeli Ostatnia Wieczerza, uszkodzona przez wstawienie tabernakulum. Ambona późnorenesansowa, o bogatej dekoracji architektonicznej i malarskiej, z przedstawieniami św. Piotra i Pawła oraz czterech ewangelistów, zwieńczona baldachimem ozdobionym attyką w kształcie korony. Chrzcielnica z malowanymi przedstawieniami cnót teologicznych, herbem i napisem dotyczącym fundatorów (Falkenbergów). Ława kolatorska o malowanym przedpiersiu.

Instalacje: elektryczna

Widok ogólny od pd.-wsch.

Widok ogólny od wsch.

Widok ogólny od pn.-wsch.

Wieża – widok od pd.

Pd. ściana prezbiterium

Okno prezbiterium (wsch.)

Okno prezbiterium (wsch.)

1. Miejscowość
MIECHOWA

2. Obiekt
KOŚCIÓŁ EWANG., OB. KAT., FIL. P.W. ŚW. JACKA

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
fotografie

Okno prezbiterium (wsch.)

Okno prezbiterium (pd.)

Okno prezbiterium (pd.)

Okno nawy (pn.)

Okno prezbiterium (pn.)

Okno nawy (pd.)

Mocowanie ściagu prezbiterium

Okap prezbiterium (pd.)

Okno nawy (zach.)

Okno zakrystii (wsch.)

1. Miejscowość
MIECHOWA

2. Obiekt
KOŚCIÓŁ EWANG., OB. KAT., FIL. PW. ŚW. JACKA

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
fotografie

Wnętrze – widok w kierunku prezbiterium

Wnętrze i widok w kierunku pd.-zach.

Wnętrze – fragment empor

Wnętrze – widok w kierunku pn.-zach.

Wnętrze – strop prezbiterium

Wnętrze – sklepienie pozorne nad chórem

Wnętrze – fragment empory pn.

Wnętrze – ściąg w prezbiterium

Wnętrze - przyłucie sklepienia pozornego

Wnętrze – słup chóru (wieży)

Wnętrze – słup empory pn.

Wnętrze – miecz słupa chóru

Wnętrze – balustrada empory pn.

1. Miejscowość
MIECHOWA

2. Obiekt
KOŚCIÓŁ EWANG., OB. KAT., FIL. PW. ŚW. JACKA

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
fotografie

Drzwi do zakrystii

Drzwi na chórze

Drzwi z kruchty do nawy
(od strony nawy)

Drzwi z kruchty do nawy
(od strony kruchty)

Drzwi z kruchty do nawy (od strony nawy) – fragment

Drzwi z kruchty do nawy (od strony nawy) – fragment

Drzwi z kruchty do nawy (od strony nawy),
fragment

Ołtarz główny

Ambona

Chrzcielnica w kruchcie

1. Miejscowość
MIECHOWA

2. Obiekt
KOŚCIÓŁ EWANG., OB. KAT., FIL. PW. ŚW. JACKA

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
fotografie

Wieżba – fragment

Wieżba - fragment